

Přesto lze na základě velkého objemu dat o výsledcích žáků v jednotlivých úlohách a při znalosti jejich školní klasifikace učinit odhady o míře objektivity klasifikace; zjednodušeně řečeno posoudit, nakolik se klasifikace žáků se srovnatelným výsledkem v testu liší mezi školami (případně v rámci školy). K tomu účelu byla součástí dotazníku žáka u testů, které lze přiřadit konkrétním školním předmětům, otázka na jejich známku na pololetním vysvědčení.

3.4.1 Základní teoretický rámec, použitá metoda

Odpovědi žáků v testech byly využity pro hodnocení jejich souladu s klasifikací žáků u celkem 15 předmětů, pro něž byly k dispozici informace o známkách žáků na pololetním vysvědčení. Pro toto hodnocení byla využita tzv. přepočtená klasifikace vycházející z teorie rozhodování (MDT³ teorie), jejímž základním cílem je nalézt nejlepší odhad vhodné klasifikace žáka, a to na bázi čtyř komponent:

- komponenty možné klasifikace žáka, tj. známky 1 až 5,
- komponenty kalibrovaných položek vzhledem k odpovědím žáků klasifikovaných v souladu s první komponentou, tj. pravděpodobnost správné odpovědi populace žáků s danou známkou na jednotlivé testové položky,
- komponenty struktury odpovědí žáků na testové položky, tj. struktura správných a nesprávných odpovědí žáků na baterii testových položek,
- komponenty rozhodnutí o žákovi, tj. výsledná klasifikace žáka s možnostmi známek 1 až 5 určená na bázi struktury odpovědí žáků na testové položky.

S využitím čtyř uvedených komponent je počítáno, jaká klasifikace, tj. známka z nabídky známek 1 až 5, je pro každého žáka nejvíce pravděpodobná. V dalším postupu jsou využity dvě přepočtené klasifikace, kdy první přepočtená klasifikace klade vyšší důraz na strukturu známek žáků na pololetní vysvědčení než přepočtená klasifikace druhá.

Základním výstupem výše uvedeného postupu je získání dvou známek – původní známky žáka na pololetní vysvědčení a přepočtené známky žáka zohledňující jeho strukturu odpovědí na množinu testových položek. Předmětem hodnocení je následně:

- srovnání rozdělení známek žáků v rámci reálné a přepočtené klasifikace,
- srovnání průměrné známky žáků v rámci reálné a přepočtené klasifikace,
- srovnání posunu známek žáků v rámci reálné a přepočtené klasifikace,
- korelace známek žáků v rámci reálné a přepočtené klasifikace s dosaženou úspěšností žáků v testu,
- rozdíly známek žáků v rámci reálné a přepočtené klasifikace vzhledem k vybraným faktorům vlivu.

3.4.2 Rozdělení známek po předmětech – reálná a přepočtená klasifikace

Následující dva grafy zachycují celkové rozdělení známek reálné a přepočtené klasifikace pro jednotlivé předměty žáků 5. ročníku a 9. ročníku. V případě žáků 5. ročníku lze pozorovat následující poznatky:

- Oba dva typy přepočtené klasifikace vykazují vyšší zastoupení známek horších než známka 2. Takto se zdá být opodstatněná nižší tendence učitelů dávat žákům horší známky na pololetní vysvědčení.
- V případě známky 1 neposkytuje srovnání reálné a přepočtené klasifikace jednoznač-

3 Measurement Decision Theory – Rudner, L. (2010). Measurement Decision Theory Tools.

